

Požadavky na vypracování analýzy DEFO

Úvod

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2023/..., o dodávání na trh Unie a vývozu z trhu Unie některých komodit a produktů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů a o zrušení nařízení (EU) č. 995/2010 je komplexní novou evropskou legislativou. Ta, ač se inspirovala Nařízením (EU) č.995/2010 (dále jen EUTR), přináší nové definice, nové postupy a nové potřeby. Již jen z rozsahu komodit je zřejmé, že nové povinnosti budou uloženy novým subjektům bez zkušeností. Nebo nově i těm subjektům, které z EUTR základní povinnosti znaly. Pro osoby/orgány, které budou uskutečňovat výkon především na poli kontrolním, bude DEFO představovat také hledání nových mechanismů. Nezbytné je vzít v potaz skutečnost, že bude v tříletém časovém přesahu účinné EUTR i DEFO.

Analýza musí odpovědět na zásadní dotazy ve vztahu k činnosti příslušného orgánu v ČR. Zjistit rozsah požadavků kladených na hospodářské subjekty a obchodníky. Odhadnout okruh možných hospodářských subjektů a obchodníků v ČR, EU i mimo EU. Bez základní znalosti dopadů nové legislativy do práv a povinností těchto osob nemůže příslušný orgán relevantně plnit své povinnosti. Zůstane také osobou, která bude poskytovat technickou a odbornou pomoc všem, kteří ji budou potřebovat. Přímé dotazy na činnost „příslušného orgánu“ pomohou definovat jak celkový rozsah a četnost, tak také riziková místa při zavádění legislativy do praxe. Návrh možných modelových a konkrétních řešení s vyhodnocením dopadů je logickou kapitolou v závěru analýzy.

Výsledkem analýzy bude ucelený dokument s řešením dílčích požadavků a závěrečnou zprávou.

Analýza splní tyto požadavky:

A Primární požadavky na identifikaci definic, postupů

1. Provést analýzu dosavadní implementace EUTR, vyhodnotit krizová místa a málo funkční až nefunkční postupy a oblasti a navrhnout možnosti jejich řešení
2. Provést analýzu definic, postupů a nových prvků DEFO.
3. Vyhodnotit rizikové oblasti a největší krizová místa DEFO.

B Sekundární požadavky na identifikaci definic, postupů

1. Provést srovnání implementace EUTR a předpokládané implementace DEFO.
2. Vyhodnotit rizikové oblasti.

Odůvodnění:

Základní parametry DEFO vycházejí z principů nastavených v EUTR. V některých parametrech se inspiroují volně, v jiných přísněji. Je nezbytné pro další rozhodování primárně vyhodnotit celou dosavadní činnost v oblasti implementace EUTR a popsat konfliktní místa, kterých je nezbytné se v DEFO vyvarovat. Vyhodnocení rizikových oblastí by mělo proběhnout s vyznačením naléhavosti.

B Primární požadavky na implementaci DEFO

1. Provést srovnávací analýzu právních předpisů v problematice EUTR s cílem identifikace souladu a rozdílů v oblasti DEFO.
2. Provést celkovou analýzu souvisejících právních předpisů na národní úrovni

Sekundární požadavky na implementaci DEFO

1. Na základě výše uvedené srovnávací analýzy navrhnout vhodnou implementaci DEFO do českého právního řádu (novela, nový právní předpis, prováděcí předpisy).

Odůvodnění:

DEFO musí být použitelné do 18 měsíců od uvedení Nařízení v platnost. Do té doby musí proběhnout implementace nařízení do českého právního řádu. Legislativní proces se svými pravidly vyžaduje poměrně širší časové období a výstupem tohoto dokumentu musí být i primární realistický návrh s uvedením právních předpisů s nezbytnou novelizací nebo návrhů (není myšleno přímo návrh celého právního předpisu) nového/nových.

C Primární požadavky kladené na hospodářské subjekty a obchodníky

1. Zjistit pro každou z komodit orientační počet hospodářských subjektů a obchodníků ve vazbě na povinnosti, které budou muset plnit v duchu výkladu definic hospodářských subjektů a obchodníků.
2. Vyhodnotit aktuální objem dovozu a vývozu u komodit definovaných pomocí CN kódů v příloze I nařízení.
3. Porovnat rozsah povinností mezi DEFO a EUTR u komodity dřevo.
4. Vylišit rizikové oblasti a krizová místa pro jednotlivé role u všech komodit.

Sekundární požadavky v souvislosti s povinnostmi HS a obchodníků

1. Vyhodnotit dopad nových prvků (především geolokalizace), definic (především degradace) a „cut of date“ na reálné možnosti plnění povinností HS a obchodníků v ČR.
2. Vyhodnotit dopad nově přijatého „relevant legislation of the country“ – příslušná legislativa (namísto „applicable legislation“ použitelné právní předpisy v EUTR), která zahrnuje lidská práva chráněná mezinárodním právem, zásadu svobodného předchozího a informovaného souhlasu FPIC, stanovené v deklaraci OSN o právech původního obyvatelstva na reálné možnosti plnění povinností HS a obchodníků v ČR

Odůvodnění:

Zásadním rozdílem mezi DEFO a EUTR je definice hospodářského subjektu a obchodníka. Hospodářským subjektem již nebude osoba pouze při prvním uvedení na trh EU. Nový přístup k vymezení pojmu hospodářský subjekt a jeho povinnostem představuje zásadní problém, protože nemáme informační zdroj/zdroje, ze kterého lze jednoduše dovodit data o počtu těchto subjektů. V kumulaci s rozšířením komodit se tento problém stává zásadním pro představu o rozsahu osob, na které povinnosti dopadnou, o rozsahu kontrolní činnosti, o rozsahu potřebných prostředků k implementaci DEFO. Protože obchodování se dřevem a dřevařskými výrobky byly v rámci EUTR předmětem povinností hospodářských subjektů, lze si na základě analýzy rozdílů DEFO/EUTR vytvořit lepší představu o nových povinnostech i pro jiné komodity. Lze předpokládat, že některé povinnosti a nové prvky zaváděné DEFO budou představovat skutečně velký zásah do obchodní činnosti, proto je nutné je dokumentem vylišit.

D Primární požadavky kladené na „příslušný orgán“

1. Obecně definovat rozsah všech povinností a činností příslušného orgánu (četnost, časový rámec).
2. Ve vztahu k výše uvedenému počtu hospodářských subjektů a obchodníků určit alespoň orientační počet kontrol hospodářských subjektů a obchodníků v kalendářním roce.
3. Uvést příklady existujících řešení činnosti příslušného orgánu/orgánů i ze zahraničí.

Sekundární požadavky kladené na „příslušný orgán“

1. Navrhnout u povinně stanoveného rozsahu sankcí mechanismy jejich zavedení do právního řádu ČR.
2. Navrhnout modelové obecné variantní řešení příslušného orgánu/orgánů s vymezením kompetencí.
3. Navrhnout konkrétní řešení s uvedením existujících orgánů státní správy nebo institucí, které mohou reálně zastávat relevantní činnosti DEFO příslušného orgánu (po jejich analýze).
4. Vyhodnotit pozitiva/negativa navržených řešení včetně obecných finančních a personálních dopadů.

Odůvodnění:

Do šesti měsíců od platnosti DEFO musí členské státy určit jeden nebo více příslušných orgánů. Pro elementární představu o rozsahu činnosti je nezbytné provést analýzu rozsahu povinností a celkově činnosti takového orgánu/orgánů. Největší změny jsou jistě v kontrolní činnosti. Na rozdíl od praxe EUTR jsou zde početně fixovány a budou mít zásadní vliv na výkon a s tím spojené potřeby v podobě finančních i personálních nákladů potenciálního příslušného orgánu/příslušných orgánů bude mít především:

- **Oblast kontrol** co do počtu (1%, 3%, 9% dle zařazení zemí) s upřesněním, že cit.: *Kvantifikovaných cílů pro kontroly, které mají provádět příslušné orgány, musí být dosaženo samostatně za každou z relevantních komodit. Tyto cíle se vypočítají s odkazem na celkový počet hospodářských subjektů, které v předchozím roce uvedly nebo dodaly na trh Unie nebo z něj vyvezly relevantní produkty, a v relevantních případech na objem.*

- **Povinně stanovený rozsah sankcí, které zahrnují také** pokuty přiměřené škodám na životním prostředí a hodnotě dotčených relevantních komodit nebo relevantních produktů, konfiskaci dotčených relevantních produktů, konfiskaci příjmů, dočasné vyloučení na ze zadávání veřejných zakázek, v případě závažného nebo opakovaného porušení tohoto nařízení dočasný zákaz uvádět nebo dodávat relevantní komodity a relevantní produkty na trh Unie.

- **Spolupráce v problematice lidských práv** chráněných mezinárodním právem a problematika **Informovaného souhlasu (FPIC)** v národním a mezinárodním právu

Pro návrhy příslušných orgánů se lze inspirovat i příklady vhodných řešení v zahraničí. Vyhodnocení pozitiv a negativ návrhů musí zahrnovat i oblast nezbytných legislativních změn.

E Závěrečné doporučení

V kontextu všech provedených analýz a předložených návrhů zpracovatel provede doporučení nejvhodnějšího řešení implementace DEFO dle jím nastavených parametrů. Tyto by měly zahrnovat personální, organizační a finanční nároky. Zadavatel si je vědom, že některé z bodů mohou být předloženy pouze v podobě odhadu.

F Požadavky na dílčí plnění (kontrolní dny)

Součástí vypracování analýzy bude předložení částečných výsledků dle jednotlivých požadavků v předem dohodnutém termínu s možností vzájemného pracovního jednání a debaty se zadavatelem. První kontrolní den je stanovený na 31.5.2023.

G Požadavek na časové plnění

Analýza bude dokončena nejpozději do 30.11.2023

Budou předloženy minimálně dvakrát částečné výstupy pro uplatnění připomínek zadavatele. S možností vzájemného jednání nad dílčími výstupy.